

ДО 75-РІЧЧЯ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ СТОГНІЯ БОРИСА СЕРГІЙОВИЧА

Академік НАН України, доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Заслужений діяч науки і техніки Борис Сергійович Стогній народився 18 березня 1936 року в с.Гречанівка Гадяцького району Полтавської області. У 1959 році закінчив Київський політехнічний інститут за спеціальністю „Електричні станції, мережі та системи”. З 1961 року його трудова діяльність тісно пов’язана з Інститутом електродинаміки НАН України, а з 1968 року – і з Президією АН УРСР. В інституті Борис Сергійович розпочав свої перші наукові розробки і отримав найвагоміші результати, подолавши шлях від аспіранта до доктора технічних наук, академіка НАН України.

Б.С.Стогній – видатний, визнаний як в нашій країні, так і за її межами вчений, засновник і лідер вітчизняної наукової школи з науково-технічних проблем створення і розробки автоматизованих і автоматичних систем оперативного і технологічного керування в електроенергетиці, зокрема,

первинних вимірювальних каналів струмів та напруг електроенергетичних об’єктів, систем збору, реєстрації, обробки та обміну інформацією з верхніми рівнями керування, систем контролю і обліку кількості електроенергії, пристроїв релейного захисту і протиаварійної автоматики, засобів моніторингу параметрів режимів енергосистем, засобів діагностування електротехнічного обладнання; розробки нормативного, методичного та метрологічного забезпечення таких систем, їхнього системного та широкого впровадження в електроенергетичній та інших галузях національної економіки.

Під його керівництвом наприкінці 60-х років минулого століття було розпочато масштабні дослідження високовольтних вимірювальних перетворювачів змінного струму і напруги, за результатами яких розроблено теоретичні засади аналізу, проектування, побудови та випробувань нового класу високовольтних перетворювачів. За розробку теорії та створення нового покоління високовольтних трансформаторів струму для електричних мереж напругою 330–1150 кВ колективу науковців під керівництвом Б.С.Стогнія в 1985р. було присуджено Державну премію УРСР в галузі науки і техніки.

На початку 80-х років минулого століття за ініціативою і під керівництвом Б.С.Стогнія в ІЕД НАН України було розпочато розробку теоретичних основ, принципів і методів інформатизації та автоматизації електроенергетики на основі впровадження мікропроцесорних систем для реєстрації параметрів аварійних режимів в електричних системах та швидкоплинних процесів в електротехнологічних установках. Отримав широке застосування інформаційно-діагностичний комплекс „Регіна” та його модифікації. На сьогодні більшість підстанцій та розподільчих пристроїв електростанцій ОЕС України з напругою 330 і 750 кВ забезпечені цими комплексами. Комплекс „Регіна” також широко впроваджений за кордоном. В останні роки колектив науковців під керівництвом Б.С.Стогнія розробляє та впроваджує автоматизовані системи керування технологічними процесами на електричних підстанціях напругою 750–110 кВ. Під науковим керівництвом академіка НАН України Б.С.Стогнія створено основи теорії первинних вимірювальних каналів у складі інтегрованих систем керування електроенергетичними об’єктами, розроблено і побудовано ряд засобів інформаційного забезпечення таких систем, що відповідають найновішим світовим тенденціям технологічного розвитку. Серед них перший вітчизняний цифровий трифазний багатфункціональний лічильник електроенергії типу „Каскад”.

Результати наукової діяльності Бориса Сергійовича висвітлено у численних публікаціях (понад 300), серед яких 15 монографій і 36 винаходів та патентів. Серед його учнів 5 докторів наук та понад 20 кандидатів.

Борис Сергійович є керівником Наукової ради НАН України з комплексної проблеми «Наукові основи електроенергетики», членом Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки (з 1989р.), працює у складі редколегій низки фахових наукових та науково-прикладних періодичних видань. Він лауреат Державної премії УРСР в галузі науки і техніки (1985 р.) та премії ім. С.О.Лебедева (1995р.), Заслужений діяч науки і техніки України (2001р.), нагороджений орденами «Знак Пошани» (1981р.) та «За заслуги» III ступеня (2006р.), медалями та грамотами.

Колектив Інституту електродинаміки НАН України щиро вітає Бориса Сергійовича з ювілеєм і зичить міцного здоров’я, творчої наснаги, добра і радості.